

Belsk Duży 01.09.2019r.

PROGRAM DORADZTWA ZAWODOWEGO

**dla uczniów klas VII i VIII
Publicznej Szkoły Podstawowej
im. Jana Pawła II
w Belsku Dużym**

Przewidziany do realizacji w latach : 2019-20...

Belsk Duży wrzesień 2019r.

Spis treści :

Podstawa prawna.....	3
Wstęp.....	4
Rozdział I. Ogólne informacje o Programie.....	5
Rozdział II. Podstawowe wiadomości z doradztwa zawodowego.....	6
Rozdział III. Główne cele programu.....	8
Rozdział IV. Kierunki, metody, czynności programowe i sposoby ich realizacji.....	10
Rozdział V. Ewaluacja.....	16
Rozdział VI. Podsumowanie i postanowienia końcowe.....	17
Bibliografia.....	18
Załączniki.....	18
Kwestionariusz - Rozpoznanie predyspozycji zawodowych.....	19
Kwestionariusz – Czy jestem asertywny?.....	22
Podstawowe pojęcia z zakresu doradztwa zawodowego.....	24

Podstawa prawna.

1. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004r. nr 256, poz. 2572 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo oświatowe (Dz. U z 2017r. poz. 59 i 949)z późn. zm.
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. (Dz. U z 2017r. poz. 1591).
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 13 czerwca 2003 r. w sprawie rodzajów, organizacji oraz sposobu działania publicznych placówek kształcenia ustawicznego i publicznych placówek kształcenia praktycznego, w tym publicznych ośrodków dokształcania i doskonalenia zawodowego.(D. U nr 132 z 2003r. poz. 1225 z późn. zm.)
5. Statut Publicznej Szkoły Podstawowej im. Romualda Traugutta w Łęczeszycach.

Wstęp.

Doradztwo zawodowe jest istotnym ogniwem i wzmocnieniem edukacji. Przyczynia się do wzrostu jej jakości. Zapewnia profesjonalną pomoc uczniom, rodzicom jak również nauczycielom i wychowawcom. Właściwie przedstawione istotnie wzbogaca edukację przedmiotową i wychowawczą. Realizowane samodzielnie minimalizuje koszty psychiczne wynikające z niewłaściwych wyborów dalszej drogi edukacyjno - zawodowej i koszty materialne wynikające z niewłaściwego wywiązywania się z pracy, lub konieczności przekwalifikowywania się. W edukacji zawodoznawczej ważnym jest rozwinięcie umiejętności świadomego zarządzania swoją karierą zawodową, uświadomienia posiadanych predyspozycji i uzdolnień co w przyszłości pozwoli uczniowi uzyskać wymarzony zawód. Z pewnością cały proces na etapie szkoły podstawowej powinien przebiegać zgodnie z rozwojem psychofizycznym uczniów w porozumieniu rodzicami/prawnymi opiekunami. Ich zaangażowanie powinno polegać na wspieraniu dziecka i działań szkoły w tym zakresie.

Systematyczne wdrażanie programu z zakresu doradztwa zawodowego zmotywuje uczniów do pracy przedmiotowej, współpracy, odpowiedzialności za siebie i swoją przyszłość. Efektem dobrej pracy doradczej dla szkoły będą wyniki egzaminów, dalsza edukacja i sukcesy zawodowe absolwentów. Warunkiem powodzenia jest dobry program doradztwa zawodowego poprzedzony diagnozą uczniów w zakresie: zainteresowań, uzdolnień, możliwości i deficytów edukacyjnych, potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, wartości, sytuacji rodzinnej/osobistej, stanu zdrowia (w kontekście wyboru zawodu).

Rozdział I

Ogólne informacje o Programie.

Miejsce realizacji działań programowych:

- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Belsku Dużym gm. Belsk Duży.

Adresaci programu:

- klasa VII a, klasa VII b
- klasa VIII a, klasa VIII b
- rodzice/opiekunowie prawni uczniów,
- Rada Pedagogiczna,

Realizatorzy programu:

- szkolny doradca zawodowy /koordynator działań,
- psycholog szkolny,
- wychowawcy klasy VII i VIII,
- nauczyciele przedmiotów,

Odpowiedzialny za całość działań:

- Dyrektor szkoły.

Liczba godzin przewidziana na realizację Programu:

- w klasach VII – 10 godzin obowiązkowych,
- w klasach VIII – 10 godzin obowiązkowych,
- oraz w ramach wybranych godzin wychowawczych, organizowanych wycieczek zawodoznawczych i zaplanowanych działań tj. „Dzień doradztwa zawodowego”.

Forma dokumentacji:

- teczka pn. „Doradztwo zawodowe”,
- strona internetowa szkoły,
- **dzienniki lekcyjne,**

Termin realizacji:

- w ciągu roku szkolnego

Rozdział II

Podstawowe informacje dotyczące doradztwa zawodowego.

Pojęcie doradztwa zawodowego

Poradnictwo zawodowe - to proces doradzania w którym doradca zawodowy pomaga klientowi w osiągnięciu lepszego zrozumienia samego siebie w odniesieniu do środowiska pracy, aby umożliwić realny wybór lub zmianę zatrudnienia albo osiągnięcie właściwego przystosowania zawodowego.¹

Pojęcie doradcy zawodowego.

Doradca zawodowy- udziela pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych uwzględniając możliwości psychofizyczne i sytuacje życiową klientów oraz potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego. Doradca pomaga nie tylko w wyborze zawodu i szkoły, ale także przy zmianie zawodu czy szkoły, wybrania drugiego kierunku studiów, samozatrudnieniu czy poszukiwaniu pracy. Doradca poprzez współpracę z klientem, zaznajamia go z nowymi sposobami kontaktowania się z pracodawcą, sposobami poszukiwania pracy oraz możliwościami zawodowymi na rynku pracy.²

Kompetencje i cechy doradcy zawodowego.

Do kluczowych kompetencji doradcy zawodowego wyznaczających jakość jego pracy należą:

- wykazywanie się właściwym zachowaniem etycznym i zawodowym w wypełnianiu ról i realizacji obowiązków,
- okazywanie wsparcia i popieranie nauki klientów, rozwoju ich kariery i zainteresowań osobistych,
- posiadanie świadomości wagi uznania różnic kulturowych między klientami , w celu efektywnego współdziałania ze wszystkimi grupami ludności,
- włączanie teorii i badań do praktyki w poradnictwie, rozwoju kariery, doradztwie i konsultacjach,
- posiadanie umiejętności w zakresie projektowania, realizacji i oceny programów poradnictwa i doradztwa oraz interwencji w tym zakresie,
- posiadanie świadomości własnych możliwości i ograniczeń,
- zdolność do efektywnego komunikowania się kolegami oraz klientami za pomocą języka dostosowanego do poziomu rozmówcy,
- znajomość aktualnych informacji na temat tendencji w edukacji, szkoleniu, zatrudnieniu, na temat rynku pracy i spraw socjalnych,
- posiadanie wrażliwości społecznej i kulturowej,

¹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Poradnictwo_zawodowe (dostęp: 02.05.2018)

² https://pl.wikipedia.org/wiki/Doradca_zawodowy

- posiadanie umiejętności w zakresie efektywnej współpracy w ramach zespołu specjalistów,
- wykazywanie się wiedzą w zakresie procesu rozwoju kariery przez całe życie.³

Do pożądanych cech doradcy zawodowego należy zaliczyć:

- świadomość realizowanych zadań, ich cel główny i pośrednie, zakres, kierunki
- świadomość prawną,
- posiadanie wiedzy z zakresu doradztwa zawodowego, pedagogiki i psychologii,
- posiadanie wiedzy i umiejętności korzystania z Internetu i technologii informatycznych,
- posiadanie wiedzy oraz narzędzi (ankiety, kwestionariusze, testy), w zakresie diagnozowania uczniów pod kątem: zainteresowań, uzdolnień, predyspozycji zawodowych, poznania siebie – samoocena,
- kultura osobista, komunikatywność, szacunek dla autonomii ucznia, wzbudzanie zaufania, empatia, dyskrecja, operatywność, przedsiębiorczość, otwartość na zmiany, umiejętność współpracy, świadomość własnych ograniczeń w udzielaniu pomocy, umiejętność obserwacji, umiejętność słuchania, umiejętność wyciągania wniosków, spostrzegawczość, asertywność, systematyczność, dokładność, skrupulatność i kreatywność.⁴

Rozdział III

Główne cele programu

³ Bańka A. Ocena, pomiar i usprawnianie jakości procesu doradztwa zawodowego, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Warszawa 2005.

⁴ Paszkowska-Rogacz A. Podstawy skutecznego doradzania. KOWEŻiU Warszawa 2006.

Celem doradztwa zawodowego w klasie VII i VIII jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania ścieżki swojej kariery zawodowej i trafnego podejmowania decyzji związanych z wyborem kierunku dalszej edukacji przy wsparciu szkolnego doradcy zawodowego.

Cele ogólne programu:

- poznawanie samego siebie,
- analiza informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy,
- poszerzanie własnych horyzontów myślowych i umiejętności /wiedza, wykonywanie czynności, kompetencje społeczne,
- kształtowanie gotowości do wejścia na rynek pracy,
- rozwijanie umiejętności uczenia się przez całe życie.
- systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej - aktywności zawodowej,
- wyposażenie uczniów w umiejętności służące podejmowaniu właściwych decyzji życiowych,
- przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych,
- gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla uczniów szkoły podstawowej/ w tym informacji dotyczących trendów rozwojowych w świecie zawodów i zatrudnienia/,
- koordynowanie działalności informacyjno – doradczej prowadzonej przez szkołę,
- współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie realizacji zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu / wspieranie wychowawców klas /,
- współpraca z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego,
- współpraca z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych i grup zawodowych,
- organizacja wycieczek do zakładów pracy.

Szczegółowe cele programu

W poniższym rozdziale uszczegółowiono cele ze wskazaniem ich adresatów programowych.

Uczniowie

- poznanie siebie, samodiagnoza preferencji i zainteresowań zawodowych;
- kształtowanie umiejętności planowania dalszego rozwoju edukacyjno-zawodowego kontynuowania nauki w szkołach programowo wyższych; określeniu własnych predyspozycji i zainteresowań,
- podejmowanie decyzji zawodowych i edukacyjnych z uwzględnieniem swego stanu fizycznego i zdrowotnego;
- kształtowanie odpowiedzialności za własny rozwój zawodowy;
- kształtowanie umiejętności określania swoich celów życiowych, sprawnego

- komunikowania, autoprezentacji, radzenia sobie ze stresem
- określenie swojego potencjału jako podstawy do kształtowania przyszłości;
 - uświadomienie uczniom konieczności konfrontowania wiedzy o zawodach z wiedzą o sobie i aktualnymi trendami na rynku pracy;
 - wyrobienie w uczniach pozytywnych postaw wobec pracy.⁵

Rodzice

- dostarczenie informacji o zawodach, aktualnych trendach na rynku pracy;
- dostarczenie wiedzy o dziecku, jego umiejętnościach, preferowanych, wartościach, zdolnościach, zainteresowaniach, mocnych i słabych stronach;
- zapoznanie rodziców z problematyką wyboru zawodu i możliwościami dalszego kształcenia;
- dostarczenie informacji o ścieżkach edukacyjnych, przeciwwskazaniach zdrowotnych;

Nauczyciele i wychowawcy

- uświadomienie nauczycielom konieczności wplatania w treści przedmiotów tematyki z zakresu orientacji zawodowej;
- pomoc nauczycielom w realizacji tematów z zakresu problematyki wyboru zawodu i możliwości kształcenia w ramach lekcji przedmiotowych;
- wypracowanie materiałów pomocniczych do prowadzenia zajęć z orientacji zawodowej na godzinach wychowawczych i spotkaniach z rodzicami.

Rozdział IV

Kierunki , metody , czynności programowe i sposoby ich realizacji

⁵ Łuczak P. Jak pomóc uczniom w rozwijaniu kreatywności. Forum Poznań 2015.

Realizacja i koordynacja niniejszego Programu spoczywa głównie na szkolnym doradcy zawodowym. W związku z tym największa liczba zadań została przypisana do jego funkcji. Niewątpliwie musi wykazać się kreatywnością i zmysłem organizatorskim. Wszelkie działania realizuje w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły i wychowawcami klas VII i VIII.

Wykaz czynności, kierunki i sposób realizacji zadań przewidzianych do realizacji przez szkolnego doradcę zawodowego w szkole podstawowej (uczniowie klas VII i VIII).

Kierunki, wykaz czynności i sposób realizacji zadań doradcy zawodowego zgodnie z obowiązującymi przepisami oświatowymi:

- systematycznie diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej,
- gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia,
- prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, prezentacja zawodów (wymagań, wskazywanie przeciwwskazań zdrowotnych, zagrożeń, korzyści), stron internetowych, z uwzględnieniem rozpoznanych mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów,
- koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę,
- współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu,
- wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno – pedagogicznej,
- systematyczna współpraca z lokalnymi szkołami ponadgimnazjalnymi/ średnimi – zapoznanie się z ofertą szkół, zasadami rekrutacji, zasadami dot. organizacji praktyk zawodowych,
- systematyczna współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną i innymi instytucjami zajmującymi się problematyką pracy,
- systematyczna współpraca z rodzicami/opiekunami prawnym uczniów – konsultacje, wsparcie, edukowanie w zakresie możliwości kształcenia i zdobywania zawodu,
- bieżące monitorowanie przepisów oświatowych z związanych z realizacją zagadnień z doradztwa zawodowego, kształcenia.⁶

Wykaz czynności – podstawowe zadania szkolnego doradcy zawodowego

- poznanie potrzeb lokalnego rynku pracy,

⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z dnia 25 sierpnia 2017 r. poz. 1591).

- nawiązanie współpracy z potencjalnymi pracodawcami i spotkań z przedstawicielami instytucji doradczych,
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych do wybranych zakładów pracy,
- poznanie zasad i możliwości kształcenia i zdobywania zawodu przez osoby niepełnosprawne,
- organizowanie dni otwartych w szkole dla szkół ponadpodstawowych,
- na zasadzie „Targów szkół”, „Dnia zawodowca”, „Dnia doradztwa zawodowego” itp.,
- organizowanie wyjazdów uczniów do wybranych szkół - w ramach organizowanych przez nich dni otwartych; organizowanie Konkursów wiedzy np. o szkołach, zawodach itp.,
- włączenie treści z zakresu doradztwa zawodowego do szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły, rozpoznawanie i kształtowanie właściwych przekonań, wartości, postawa wobec szkoły, rynku pracy, pracy zawodowej,
- dokształcanie się – kursy, szkolenia, fachowa literatura (czasopisma, książki),
- umiejętność posługiwania się technologią informacyjną.

Czynności realizowane przez doradcę na rzecz uczniów.

- rozwijanie umiejętności społecznych uczniów tj. współpraca w grupie, komunikacja, radzenie sobie w sytuacjach trudnych, proces podejmowania decyzji, świadomość własnego rozwoju itd.,
- motywowanie uczniów do nauki i pracy,
- budowanie wraz z uczniem ścieżki edukacyjno-zawodowej,
- rozwijanie umiejętności społecznych uczniów,
- wspieranie rodziców, wychowawców w roli doradców dzieci (uczniów), pomoc przygotowaniu dokumentacji dziecka (np. sporządzenie podania),
- prowadzenie zajęć z uczniami (informacyjne, komunikacja, praca w grupie, moje pasje, moje zainteresowania, moje mocne strony) z wykorzystaniem różnych metod i form pracy, oraz praca indywidualna,
- praca z uczniem znajdującym się w złożonej i specyficznej sytuacji życiowej (uczeń posiadający opinię, orzeczenie -demoralizacja, alkoholizm, narkomania, zespół Aspergera, Autyzm, przewlekłe choroby, zalecenia lekarskie, ofiara przestępstwa itd.),
- tworzenie doradczej bazy informacyjnej (biblioteka, zasoby elektroniczne, programy komputerowe, filmy o zawodach),
- ewaluacja realizacji programu w danym roku szkolnym (np. ankiety ewaluacyjne wśród beneficjentów, badanie losów absolwentów, rozmowy indywidualne).

Czynności i kierunki pracy doradcy na rzecz nauczycieli i wychowawców – zakres współpracy.

- organizowanie szkoleń Rady Pedagogicznej na temat wspierania i motywowania uczniów - tworzenie profilu przedmiotowego ucznia oraz motywowanie do odkrywania potencjału ucznia,
- pomoc i wsparcie w przygotowaniu godzin wychowawczych (udostępnianie materiałów, filmów DVD – pt. „Kalejdoskop zawodów” wyd. przez KOWEŻiU).

Czynności realizowane przez doradcę na rzecz rodziców/opiekunów prawnych – zakres współpracy.

- prezentacja założeń pracy informacyjno – doradczej szkoły na rzecz uczniów,
- uświadomienie rodzicom ich wpływu na decyzje edukacyjno-zawodowe ich dzieci - rodzic jako pierwszy doradca zawodowy swego dziecka,
- przedstawienie aktualnej oferty edukacyjnej szkolnictwa ponadpodstawowego,
- wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci,
- organizowanie spotkań szkoleniowo-informacyjnych z rodzicami (wspieranie, motywowanie dziecka w wyborze szkoły, wymagań rekrutacyjnych),
- prowadzenie indywidualnych konsultacji,
- wskazywanie innych specjalistów i instytucji zajmujących się doradztwem zawodowym,
- udostępnianie prasy specjalistycznej oraz wskazywanie właściwych stron internetowych,
- umożliwianie wybranym rodzicom/ osobom, które odniosły sukces zawodowy prezentacji swoich zawodów (np. lekarz, pielęgniarka, policjant, właściciel firmy przewozowej itd.).

Inne zadania doradcy zawodowego na rzecz społeczności szkolnej.

- zbieranie, opracowywanie i publikowanie informacji dot. lokalnego rynku pracy,
- podjęcie współpracy z prasą pedagogiczną - pisanie artykułów dotyczących pracy doradcy zawodowego, udzielanie porad, dzielenie się swoimi poglądami na temat zagadnień zawodoznawczych, problemów młodzieży z wyborem zawodu np. „Wybór zawodu a okres adolescencji”
- nawiązanie współpracy z uznanymi placówkami w zakresie wdrażania nowatorskich metod edukacji zawodowej,
- współpraca z instytucjami, które w zakresie swojego realizują zadania z zakresu doradztwa zawodowego na rzecz uczniów: Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Grójcu, Powiatowym Urzędem Pracy w Grójcu,
- nawiązanie współpracy ze szkołami ponadpodstawowymi usytuowanymi głównie na terenie powiatu grójeckiego oraz najbardziej popularnymi wśród uczniów z uwagi na ofertę edukacyjną – celem włączenia, zaproszenia na tzw. „Targi szkół”,
- organizowanie dla uczniów klas VIII wyjść zawodoznawczych do Zakładu „Ferrero” w Besku Dużym,
- współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Grójcu,
- współpraca z Izba Rzemieślniczą w Radomiu,
- współpraca z Państwową Strażą Pożarną w Grójcu i Komendą Powiatową Policji w Grójcu,
- aktualizowanie szkolnych działań na rzecz doradztwa zawodowego,
- znajomość Raportów i zaleceń Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej związanych z działaniami oświatowymi, efektami nauczania i wskazanymi umiejętnościami.

Proponowane metody pracy.

Poradnictwo indywidualne/ rozmowa, analiza przypadku (praca z uczniem, rodzicem – reagowanie na potrzeby):

- udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom,
- kierowanie uczniów w szczególnych przypadkach do specjalistów,
- wsparcie rozmówcy,
- wskazanie możliwości rozwiązania problemu,
- pomoc w sporządzeniu dokumentacji itd.

Poradnictwo grupowe.

Tematyka zajęć realizowana jest w dwóch blokach tematycznych:

Rozwój samopoznania (mini-wykład, autoprezentacja, ankieta, kwestionariusz).

W obszarze tym realizuje się następujące zagadnienia:

- realizm w ocenie własnych zdolności i możliwości,
- system wartości funkcjonujący w poszczególnych sferach życia,
- rozwój zainteresowań i aktywności,
- planowanie dalszej ścieżki rozwoju edukacyjno-zawodowej z uwzględnieniem konsekwencji podjętych wyborów,
- gdzie i jak poszukiwać informacji o możliwości dalszej edukacji,
- ocena stanu zdrowotnego.

Poznanie zawodów i planowanie kariery (lekcja odwrócona, skojarzenia, dyskusja problemowa, debata za i przeciw, burza mózgów).

W obszarze tym realizuje się tematy:

- charakterystyka poszczególnych zawodów (prezentacja filmów DVD, poznanie stron internetowych na których dostępne są profesjonalne materiały i filmy prezentujące poszczególne grupy zawodów np. strona internetowa Krajowego Ośrodka Wsparcia Edukacji Zawodowej),
- przygotowanie do roli pracownika (poznanie praw i obowiązków pracownika i pracodawcy),
- zawody przyszłości, oczekiwania pracodawców,
- spotkania z „ludźmi sukcesu”,
- wycieczki do wybranych zakładów produkcyjnych,
- poznanie lokalnego rynku pracy i zapotrzebowania pracowniczego.

Rozwój samopoznania i kompetencji społecznych- blok tematyczny realizowany w klasie VII.

Tematyka zajęć:

- moje uzdolnienia i predyspozycje,
- określenie własnych zainteresowań,
- moje cechy osobowościowe,

- moja postawa wobec przekonań oraz sposobu postępowania wobec innych ludzi,
- moje aspiracje, dążenia, ambicje,
- mój warsztat pracy,
- predyspozycje zdrowotne i ich wpływ na wybór zawodu,
- mój temperament,
- kształcenie umiejętności pracy w zespole,
- asertywność – akceptacja siebie i akceptacja innych,
- źródła stresu, techniki relaksacyjne,
- problematyka motywacji w życiu człowieka,
- umiejętność prowadzenia negocjacji.

Przewidywane osiągnięcia (cele operacyjne).

Uczeń:

- potrafi określić swoje predyspozycje i uzdolnienia,
- potrafi określić swoje zainteresowania i ich znaczenie przy wyborze zawodu,
- potrafi określić swoje mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dla własnego rozwoju,
- poznaje swoją osobowość, ma świadomość znaczenia osobowości przy wyborze zawodu,
- umie określić własne aspiracje, ambicje i dążenia,
- zna znaczenie wymagań zdrowotnych do wykonywania określonego zawodu,
- rozumie, jak ważne dla własnego rozwoju teraźniejszego i przyszłego jest ciągle kształcenie i doskonalenie,
- ma świadomość znaczenia umiejętności interpersonalnych,
- zna problematykę motywacji,
- zna źródła stresu, wie jak sobie radzić ze stresem.

Planowanie kariery- blok tematyczny realizowany w klasie VIII

Tematyka zajęć.

- poznanie sieci rodzajów szkół ponadpodstawowych,
- poznanie zasad rekrutacji do szkół ponadpodstawowych,
- poznanie zasad związanych z funkcjonowaniem szkolnictwa zawodowego,
- podejmowanie decyzji dotyczących dalszej edukacji,
- określenie drogi prowadzącej do uzyskania zawodu,
- umiejętność właściwego zarządzania czasem warunkiem sukcesu,
- jak szukać pracy,
- autoprezentacja czyli moc pierwszego wrażenia,
- dokumenty – CV, list motywacyjny,
- problem bezrobocia – przyczyny, skutki, rejestracja,
- podstawowe zasady tworzenia własnych firm,
- podstawowe zasady BHP obowiązujące w miejscu pracy,
- podstawowe przepisy kodeksu pracy.⁷

⁷ Mądry M. Plany i marzenia w życiu człowieka. Teoretyczne podstawy badań. Scripta Warszawa 2010.

Przewidywane osiągnięcia (cele operacyjne).**Uczeń:**

- posiada orientację w zakresie kształcenia ponadpodstawowego,
- rozumie potrzebę i konieczność dalszego kształcenia,
- zna zasady rządzące podejmowaniem decyzji,
- zna podstawowe pojęcia związane z edukacją zawodową,
- wie jak pisać CV i list motywacyjny,
- wie jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej,
- zna źródła informacji o ofertach pracy,
- zna świadomość problemu bezrobocia,
- zna podstawowe zasady tworzenia własnych firm,
- zna podstawowe zasady BHP obowiązujące w miejscu pracy,
- zna podstawowe przepisy kodeksu pracy.

Rozdział V

Ewaluacja

Najważniejszym źródłem feedbacku – sprzężenia zwrotnego informacji o efektywności pracy doradcy zawodowego – jest sam doradca. Autoewaluacją nazywamy proces w którym ewaluator dokonuje ewaluacji własnej pracy, czyli podmiot i przedmiot ewaluacji jest w jednej osobie. Dzięki ewaluacji doradca powinien uzyskać informacje o jakości świadczonych usług. Ewaluacji pełna w ramach realizacji niniejszych działań programowych będzie rozszerzona o sprawdzenie jakości i innych czynności m.in. realizowanych przez wychowawców klas i nauczycieli. W tym celu stosowne ankiety będą sporządzać osobiście również oceniając swoje działanie oraz uczniowie i rodzice. Głównymi narzędziami ewaluacyjnym będą ankiety, sondaże i kwestionariusze wywiadu. Celem ewaluacji będzie sprawdzenie jakości usług, odczuć klientów- uczniów i rodziców. Badania te będą przeprowadzane bezpośrednio po spotkaniu / np. konsultacja indywidualna, szkolenie/oraz po I semestrze i na zakończenie roku szkolnego. Wnioski z ewaluacji będą przedstawione przez doradcę Radzie Rodziców i Radzie Pedagogicznej. Obszary wymagające wzmocnienia, poprawienia będą uzupełniane w programie na bieżąco.

Rozdział VI

Podsumowanie i postanowienia końcowe

Program doradztwa zawodowego jest nieodłączną częścią szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego Publicznej szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Belsku Dużym. Działania ujęte w tych programach skierowane są do społeczności szkolnej. Ich głównym celem jest pomoc uczniowi w różnych obszarach jego życia. Dlatego ważnym jest aby wszystkie podmioty ujęte w programie miały świadomość realizowanych celów. Realizacja wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego i przygotowanie uczniów do wyboru drogi zawodowej powinny być traktowane w szkole priorytetowo. Zawodowy sukces uczniów w przyszłości będzie naszym dobrem narodowym.

Mając na uwadze właściwą realizację opisanych działań należy uzyskać akceptację programu doradztwa zawodowego przez:

- Radę Rodziców,
- Radę Pedagogiczną.

Dalej należy:

- z treścią programu zapoznać uczniów klas VII i VIII oraz ich rodziców,
- sporządzić szczegółowy harmonogram/ plan działań na I półrocze roku szkolnego oraz harmonogram na II semestr,
- doradca zawodowy na zakończenie każdego półrocza sporządza sprawozdania i przedstawi je podczas podsumowujących Rad Pedagogicznych,
- doradca zawodowy na zakończenie każdego semestru przeprowadza ewaluację - obszarów wskazanych przez dyrektora szkoły, wyniki przedstawia Dyrektorowi, Radzie Pedagogicznej i Radzie Rodziców, narzędzia do przeprowadzenia ewaluacji przygotowuje wraz z psychologiem szkolnym i przedstawia do akceptacji Dyrektora szkoły,
- koordynatorem działań w szkole jest doradca zawodowy,
- nadzór nad realizacją i przebiegiem programu sprawuje Dyrektor szkoły.

sporządziła Ewa Szewczyk

.....
(data i podpis Dyrektora szkoły)

Bibliografia

1. Bańka A. Ocena, pomiar i usprawnianie jakości procesu doradztwa zawodowego, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Warszawa 2005.
2. Łuczak P. Jak pomóc uczniom w rozwijaniu kreatywności. Forum Poznań 2015.
3. Mądry M. Plany i marzenia w życiu człowieka. Teoretyczne podstawy badań. Scripta Warszawa 2010.
4. Nowacki T.W., Korabiowska-Nowacka K., Barniak B. Nowy słownik pedagogiki pracy. Radom IteE Radom 2000.
5. Nowacki T.W. Zawodoznawstwo, IteE Radom 2001.
6. Paszkowska-Rogacz A. Doradztwo Zawodowe. Wybrane metody badań. Difin Warszawa 2009.
7. Paszkowska-Rogacz A. Podstawy skutecznego doradzania. KOWEZiU Warszawa 2006.
8. Pocztowski A. Zarządzanie zasobami ludzkimi. PWE Warszawa 2003.
9. Sawaniewicz Z. Mazowiecki Kwartnik Edukacyjny Meritum Mazowieckie samorządowe
10. Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Warszawa 2009.
11. Piróg D. Rozpoznanie predyspozycji zawodowych. Nowa era Warszawa 2015.
12. Sillamy N. Słownik psychologii. Książnica Katowice 1994.
13. Zawadka M., Hoffman U. Moja Historia , moja firma. Portrety polskich przedsiębiorców rodzinnych. PARP Warszawa 2012.
14. Znamiecka - Sikora M. Podstawy kształcenia ustawicznego od A do Z . Kompetencje Pracowników a współczesne potrzeby rynku pracy. Ego Łódź 2011.

Załączniki

1. Kwestionariusz - Rozpoznanie predyspozycji zawodowych.
2. Kwestionariusz - Czy jestem asertywny ?
3. Słownik wybranych pojęć z doradztwa zawodowego.

Załącznik Nr 1

Instrukcja : Kwestionariusz jest narzędziem wstępnym do badania uczniów w zakresie predyspozycji zawodowych i uzdolnień. Może przeprowadzić szkolny doradca zawodowy. Uczniowie wypełniają go na zajęciach w obecności doradcy, który na bieżąco wyjaśnia wątpliwości. Uczniowie sami podliczają punkty i uzupełniają punktową tabelę końcową. Interpretacja wyników we wskazanych obszarach zawodowych : rzeczy, ludzie, dane i przyroda jest zastrzeżona dla doradcy. Z kwestionariuszem powinien być zapoznany rodzic.

Kwestionariusz

Rozpoznanie predyspozycji zawodowych.

Wiesz z pewnością , co lubisz , a czego nie lubisz robić. Przeczytaj każde zdanie zastanów się i zaznacz we właściwej komórce odpowiedź.

Lp.	Czy lubię?	Bardzo lubię	Lubię	Nie wiem	Nie lubię	Bardzo Nie lubię
1.	Naprawiać zepsute mechanizmy					
2.	Organizować zabawy dla dzieci					
3.	Gospodarować własnymi pieniędzmi np. planować i zapisywać wydatki					
4.	Hodować i pielęgnować kwiaty					
5.	Konstruować modele np. samolotów					
6.	Opiekować się chorymi					
7.	Rozwiązywać zagadki matematyczne					
8.	Pracować na działce					
9.	Majsterkować					
10.	Pomagać rówieśnikom w nauce					
11.	Wprowadzać dane do komputera					
12.	Chodzić na długie wycieczki					
13.	Budować, np. coś z drewna					
14.	Organizować wycieczki					
15.	Rysować tabele, schematy, wykresy					
16.	Spędzać dużo czasu na					

	wolnym powietrzu					
17.	Pomagać przy naprawie samochodu					
18.	Przebywać w towarzystwie przyjaciół					
19.	Rozwiązywać krzyżówki					
20.	Oglądać filmy przyrodnicze					
21.	Malować ściany w mieszkaniu					
22.	Bawić się z małymi dziećmi					
23.	Zapamiętywać, np. numery telefonów, daty					
24.	Obserwować zwierzęta w ZOO					
25.	Przygotować przetwory na zimę					
26.	Pomagać ludziom					
27.	Wypełniać formularze, ankiety, druki					
28.	Pomagać w pracach w gospodarstwie rolnym					
29.	Szyć na maszynie					
30.	Udzielać innym porad w różnych sprawach					
31.	Gromadzić i porządkować różne informacje					
32.	Opiekować się zwierzętami					
33.	Sprzątać mieszkanie					
34.	Opowiadać dzieciom bajki					
35.	Rysować plany budynków					
36.	Wykonywać zielniki					
37.	Montować urządzenie techniczne					
38.	Przekonywać innych					
39.	Pisać pamiętniki					
40.	Uprawiać ogródek					
41.	Myć naczynia					
42.	Wypowiadać się w imieniu innych					
43.	Pisać opowiadania					
44.	Obserwować ptaki					

Następnie przenieś punkty na kartę odpowiedzi według klucza:

- 2 pkt – bardzo lubię;
- 1 pkt – lubię;
- 0 pkt – nie wiem;
- 1 pkt – nie lubię;
- 2 pkt – bardzo nie lubię.

Rzeczy	Ludzie	Dane	Przyroda
1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16
17	18	19	20
21	22	23	24
25	26	27	28
29	30	31	32
33	34	35	36
37	38	39	40
41	42	43	44
Razem:	Razem:	Razem:	Razem

Najwięcej punktów uzyskałem /uzyskałam w grupie dotyczącej.....

Czy wymarzony przez ciebie zawód jest zgodny z twoimi predyspozycjami?.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Załącznik Nr 2

Instrukcja : Kwestionariusz jest narzędziem wstępnym do badania uczniów w zakresie asertywności. Morze go przeprowadzić szkolny doradca zawodowy. Uczniowie wypełniają kwestionariusze na zajęciach w obecności doradcy, który na bieżąco wyjaśnia wątpliwości. Uczniowie sami podliczają punkty i uzupełniają punktową tabelę końcową. Interpretację wyników zgodnie z punktacją odczytuje uczeń. Z kwestionariuszem powinien być zapoznany rodzic.

Kwestionariusz Czy jestem asertywny ?

Wyobraź sobie, że poniższe zadania dotyczą twojego zachowania, zdecyduj , czy reagujesz w opisany sposób często, czasami, rzadko, lub nigdy. Prześledź poniższą listę i zaznacz właściwą twoim zdaniem odpowiedź w odpowiednim miejscu.⁸

Lp.	Zadania opisujące twoje zachowania	Częstotliwość twojego zachowania			
		często	czasami	rzadko	nigdy
1.	W czasie trudnej lekcji potrafię mówić spokojnie i z pewnością siebie.				
2.	Gdy mam z czymś kłopot, z łatwością umiem poprosić kogoś o pomoc.				
3.	Gdy ktoś zachowuje się agresywnie i nie fair w stosunku do mnie , umiem sobie z tym poradzić, nie tracąc pewności siebie.				
4.	Kiedy ktoś kpi ze mnie, ironizuje potrafię z nim rozmawiać, nie stając się tak samo złośliwy.				
5.	Gdy jestem poniżany lub traktowany protekcyjnie, potrafię otwarcie wyrazić swoje oburzeni, się stając się agresywny.				
6.	Jeśli wydaje mi się, że ktoś chce decydować za mnie , nie pyta mnie o zdanie, to potrafię zaprotestować bez okazywania zdenerwowania i niechęci.				
7.	Gdy ktoś pyta mnie, czy może zrobić coś, czego ja sobie nie życzę (np. zapalić papierosa), umiem stanowczo powiedzieć „nie”, nie czując się winny.				
8.	Łatwo bez skrępowania nawiązuję rozmowę z obcymi osobami.				
9.	Jeśli ktoś chce znać moja opinię na jakiś temat, to wyrażam ją swobodnie, bez obaw, nawet gdy wiem, że nie jest ona popularna i akceptowana.				
10.	Gdy w sklepie lub restauracji otrzymuje wadliwy nieodpowiedni towar lub usługę potrafię złożyć reklamację , nie atakując osoby (np. kelnera).				

⁸ Paszkowska-Rogacz A. Doradztwo Zawodowe . Wybrane metody badań. Difin Warszawa 2009.

11.	Kiedy trzeba, umiem walczyć o swoje.				
12.	Kiedy widzę, że moje sprawy źle się układają, że coś idzie źle, to umiem wcześniej i szybko reagować, nie czekając, aż nastąpi klęska.				
13.	Gdy mam komuś do przekazania złe wiadomości, potrafię to zrobić w sposób opany i spokojny bez przesadnego niepokoju.				
14.	Kiedy czegoś potrzebuję, umiem o to poprosić w sposób bezpośredni i otwarty.				
15.	Gdy ktoś nie słucha mnie uważnie, umiem dobitnie wyrazić to, co chcę, bez uczucia przykrości, ale też bez przesadnej ostrości.				
16.	Jeśli uważam, że ktoś mnie źle zrozumiał, umiem spokojnie to wyrazić bez poczucia winy, ale też bez narzucania swojego zdania.				
17.	Dobrze znoszę zasłużoną krytykę.				
18.	Umiem mówić komplementy bez zakłopotania i tak, że nie brzmią one jak puste pochlebstwa.				
19.	Gdy złościę się na kogoś, umiem wyrazić swój punkt widzenia, nie czując się ani lepszy, ani gorszy, robię to bez wymądrzania się i pouczania kogoś.				
----	Razem odpowiedzi (suma x w kolumnie)				
----	Pomnóż przez	5	2	1	0
----	Liczba punktów (iloczyn)				

Interpretacja wyników

Liczba punktów	Interpretacja
75-100	Jesteś asertywny, pewny siebie, śmiały. Podchodzisz do różnych sytuacji w sposób stanowczy i śmiały. Tak trzymaj!
50-75	Choć potrafisz być asertywny i stanowczy, możesz mieć znacznie więcej sukcesów, gdy trochę popracujesz nad swoją asertywnością.
25-50	Przejawiasz asertywne zachowania w niektórych sytuacjach, ale nie potrafisz być w nim konsekwentny. Często ulegasz wpływom innym.
0-25	Jeśli chcesz rozwijać swoją asertywność, musisz poświęcić sporo pracy i czasu na jej wytrenowanie. Asertywność nie jest wrodzona, można się jej nauczyć, trzeba tylko uwierzyć w siebie.

Załącznik Nr 3

Podstawowe pojęcia z zakresu doradztwa zawodowego.

Zrozumienie edukacji zawodowej przez uczniów wymaga przyswojenia podstawowych pojęć z teorii kształcenia zawodowego.

Cel działania to zamierzony, planowany końcowy efekt, czyli rezultat zamierzonych działań. Powinien być opisany tak, aby można było stwierdzić, że został – bądź – nie został osiągnięty.

Cele Operacyjne Kształcenia/Szkolenia wskazują czynność, jaka powinna być przez ucznia opanowana, warunki, w jakich ma być wykonana oraz standardy lub kryteria wykonania danej czynności. Charakterystycznym sformułowaniem operacyjnego celu kształcenia jest „Uczeń potrafi...”.

Czynności zawodowe – działania podejmowane ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym. Czynności mogą mieć charakter motoryczny lub intelektualny.

Efekt uczenia się - to, co uczący się i rozumie, potrafi zrobić, świadomie ocenić i wyciągnąć wnioski na przyszłość po ukończeniu zamierzonego etapu. Efekt ten definiowany jest w kategoriach wiedzy, umiejętności i najczęściej kompetencji.

Klasyfikacja zawodów i specjalności jest pięciopoziomowym, hierarchicznie usystematyzowanym zbiorem zawodów i specjalności występujących na rynku pracy. Grupuje poszczególne zawody (specjalności) w coraz bardziej segregowane grupy oraz ustala ich symbole i nazwy. Kwalifikacja służy ujednoliceniu nazewnictwa zawodów i specjalności występujących na rynku pracy oraz racjonalnemu planowaniu obsługi rynku pracy i określaniu jego struktury zawodowej. Klasyfikacja jest stosowana w szczególności w zakresie:

- pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego,
- kształcenia zawodowego,
- gromadzenia danych do określania polityki zatrudnienia, kształcenia i szkolenia zawodowego,
- prowadzenia badań, analiz, prognoz i innych opracowań dotyczących rynku pracy.

Kompetencja – zakres wiedzy, umiejętności i odpowiedzialności: zakres pełnomocnictw i uprawnień do działania. Kompetencja jest umiejętnością ujawniającą się w chwili wykonywania danego zadania lub kwalifikującą do jego wykonania.

Kompetencje kluczowe – to połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji. Kompetencje kluczowe to te, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, do bycia aktywnym obywatelem, do integracji społecznej i zatrudnienia. W UE ustanowiono osiem kompetencji kluczowych:

- porozumiewanie się w języku ojczystym,
- porozumiewanie się w językach obcych,
- kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne,
- kompetencje informatyczne,
- umiejętność uczenia się,
- kompetencje społeczne i obywatelskie,
- inicjatywność i przedsiębiorczość,

- świadomość i ekspresja kulturalna.

Kompetencje zawodowe (sfera racji) to zdolność wykonywania określonych zadań zawodowych, uprawnienia do działania, decydowania, wypowiadania sądów oraz ocen potrzebnych pracownikom do wypełniania ich funkcji i ról zawodowych, zgodnie z przyjętymi kryteriami lub standardami wykonania wyrobu, usługi lub podjęcia istotnej decyzji. Kwalifikacje wyuczone formalnie i/lub nieformalnie należy traktować jako potencjalne kompetencje.

Kwalifikacje + praca = kompetencje

Kwalifikacje zawodowe (sfera edukacji) – to układ wiadomości, umiejętności i cech psychofizycznych niezbędnych do wykonywania zestawu zadań zawodowych. Kwalifikacje uzyskuje się w systemie edukacji szkolnej i szkół wyższych - kształcenie formalne – lub w zakładzie pracy - kształcenie nieformalne; kwalifikacje uprawniają do wykonywania zawodu. Polska taksonomia wyróżnia cztery rodzaje kwalifikacji:

Kwalifikacje ponadzawodowe – układ wiadomości, umiejętności niezawodowych i cech psychofizycznych niezbędnych do wykonywania zadań w obszarze publicznym, w tym zadań realizowanych w zorganizowanych grupach obywateli w ramach społeczeństwa obywatelskiego; kwalifikacje ponadzawodowe wyrażają się w pozytywnych postawach i pozytywnym stanie fizycznych potrzebnych do sprawnego wykonywania pracy i podejmowania działań w życiu zawodowym i pozazawodowym.

Kwalifikacje ogólnozawodowe – układ umiejętności, wiadomości i cech psychofizycznych, które ukierunkowują do wykonywania prac w zawodzie lub pewnego obszaru zawodowego (np. wspólne dla zawodu szerokoprofilowego).

Kwalifikacje podstawowe dla zawodu – układ wiadomości, umiejętności i cech psychofizycznych, potrzebny dla efektywnego wykonywania zadań zawodowych charakterystycznych dla zawodu.

Kwalifikacje specjalistyczne – specyficzne, rzadziej występujące umiejętności, wiadomości i cechy psychofizyczne, które warunkują skuteczność i jakość wykonania wyspecjalizowanych lub nietypowych zadań zawodowych wchodzących w skład jednego lub kilku zakresów pracy wyodrębnionych w zawodzie.

Kształcenie- zaplanowane, systematyczne działanie mające na celu intelektualny, moralny i fizyczny rozwój człowieka; obejmuje proces nauczania, uczenia się i wychowania.

Kształcenia formalne - świadomie zorganizowana działalność szkoleniowa (kształcąca), prowadzona poza ustanowionym formalnym systemem szkolnym, umożliwiającą uczestnikom szkolenia osiągnięcie założonych celów kształcenia. Do form kształcenia nieformalnego zalicza się m.in. szkolenie w zakładach pracy, kształcenie zawodowe w zakładach pracy – np. kursy na tytuł mistrza.

Kształcenie pozaformalne (incydentalne) – trwający przez całe życie niezorganizowany i niesystematyczny proces nabywania przez każdego człowieka wiadomości, sprawności, przekonań i postaw na podstawie codziennego doświadczenia oraz wpływów otoczenia: rodziny, środowiska społecznego, środków społecznego przekazu etc.

Kształcenie zawodowe – proces – to logiczny zwarty układ czynności nauczyciela uczących się , głównie w zakresie ich wiadomości i umiejętności zawodowych stanowiących o istocie przygotowania zawodowego. Do strukturalnych składników procesu kształcenia zawodowego zaliczamy :

- podmiot nauczający,
- podmiot uczący się,
- treści kształcenia zasady nauczania,
- metody nauczania uczenia się,
- formy organizacyjne,
- warunki zewnętrzne i wewnętrzne procesu,
- środki dydaktyczne.

Podstawa programowa kształcenia zawodowego to obowiązkowy dla danego zawodu zestaw celów i treści nauczania oraz umiejętności , które muszą być uwzględnione w programach nauczania i umożliwiają ustalanie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych. Podstawę programową dla wszystkich zawodów ogłasza się w formie rozporządzenia minister edukacji we współpracy z ministrem dla danego zawodu.

Specjalność zawodowa występuje w rezultacie podziału pracy w ramach zawodu. Ukierunkowana jest zazwyczaj na funkcję lub rodzaj wiedzy czy też przedmiot pracy, co określone jest specjalistycznym podziałem zadań, stanowiących rozwinięcie zadań podstawowych.

Specjalizacja zawodowa oznacza zdobywanie wiedzy i umiejętności (teoretycznych i praktycznych), biegłości w jakiejś wąskiej dziedzinie w danym zawodzie.

Stanowisko pracy najmniejsza jednostka organizacyjna przedsiębiorstwa , miejsce pracy, część zajmowane powierzchni produkcyjnej lub usługowej obsługiwanej przez pracownika w celu wykonania powierzonej mu pracy – zadań zawodowych.

Standard kwalifikacji zawodowych - norma opisująca kwalifikacje konieczne do wykonania zadań zawodowych wchodzących w skład zawodu , akceptowana przez przedstawicieli organizacji zawodowych i branżowych , pracodawców i innych kluczowych partnerów społecznych.

Standard wymagań egzaminacyjnych to norma (wzorzec) wiedzy i umiejętności na zakończenie poszczególnych etapów kształcenia, ustalona i ogłoszona w formie rozporządzenia przez ministra edukacji.

Wiedza- informacja połączona z modelem myślenia , jest uzależniona od znaczenia i kontekstu. Wiedza to prawdziwe, uzasadnione przekonanie.

- **wiedza dydaktyczna** - wiedza służąca nauczycielowi do pracy w klasie i w trakcie innych zajęć nauczyciela np. rozwijanie umiejętności uczniów poprzez metody aktywizujące.
- **wiedza merytoryczna** - treści programów nauczania , które mają być realizowane w czasie procesu kształcenia i wychowania , np. technologia , rysunek. Często odpowiada dyscyplinie akademickiej.

- **wiedza organizacyjna** - planowanie i organizowanie funkcjonowania jednostki organizacyjnej, np. jak zarządzać szkołą umiejętność promocji szkoły/placówki oświatowej.

Zadanie zawodowe- logiczny wycinek lub etap pracy, wykonany w ramach zawodu o wyraźnie kreślonym początku i końcu. Układ czynności zawodowych powiązany jednym celem działania, kończącym się określonym wyrobem, usługą lub istotną decyzją . Wyróżniamy następujące kategorie zadań zawodowych:

- zadania technologiczne,
- zadania organizacyjne,
- zadania kierowania i współpracy,
- zadania kontroli i oceny jakości.

Zawód – zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wymagających od pracownika odpowiednich kwalifikacji.⁹

⁹ Nowacki T.W., Korabiowska-Nowacka K., Barniak B. Nowy słownik pedagogiki pracy. Radom IteE Radome 2000